

Vraag 50. Hoe zit het met de verschillen (schijnbare tegenstrijdigheden) tussen de vier evangeliën

Intro

Een argument dat vaak gebruikt wordt om de autoriteit van de Bijbel te verwerpen is het feit dat er tegenstrijdigheden in zouden zitten. Immers, hoe kan je zeggen dat iets het Woord van God is als er tegenstrijdigheden in zitten. Dan is jouw God niet meer betrouwbaar en hoeft dat geloof zeker niet serieus genomen te worden.

Wat is een tegenstrijdigheid

Om te kunnen beweren dat er tegenstrijdigheden in de Bijbel voorkomen moeten we eerst weten wat een tegenstrijdigheid is. Iets is tegenstrijdig als je 2 uitspraken hebt die onverenigbaar zijn. Er kan er maar één waar, ze kunnen niet allebei waar zijn. Als iemand zegt '*X is geboren in 2001*' en iemand anders zegt '*X is geboren in 1995*' is er sprake van een tegenstrijdigheid, want ze kunnen niet allebei waar zijn. Tegelijkertijd kunnen er ook schijnbare tegenstrijdigheden zijn. Uitspraken die tegenstrijdig lijken maar dat niet per se hoeven te zijn als we dieper nadenken. Als iemand bijvoorbeeld zegt '*X liep vandaag met zijn nicht naar de supermarkt*' en een ander zegt '*X liep vandaag met zijn moeder naar de supermarkt*' lijkt dit op het eerste gezicht een tegenstrijdigheid. Maar als we verder nadenken hoeft dat helemaal niet het geval te zijn. Het zou zomaar kunnen dat er over 2 verschillende momenten wordt gesproken. Een andere mogelijkheid is dat X met zowel zijn nicht als zijn moeder naar de supermarkt ging maar dat het van twee verschillende perspectieven wordt naverteld. De twee uitspraken zijn dan niet tegenstrijdig maar complementair.

Verschillen in de evangeliën

Omdat alle vier de evangeliën het leven van Jezus beschrijven zouden we verwachten dat ze grotendeels overeenkomen. Tegelijkertijd zou het erg onbetrouwbaar zijn als vier verschillende auteurs het verhaal letter voor letter hetzelfde zouden schrijven. Als verschillende ooggetuigen apart worden verhoord en dan allemaal woord voor woord hetzelfde verhaal zouden vertellen hoef je geen agent te zijn om te weten dat dit van tevoren is ingestudeerd. Als ze echt verschillende ooggetuigen waren zou je verwachten dat ze verschillende details opmerken maar in grote lijnen hetzelfde verhaal vertellen. Dit is ook precies het geval met de vier evangeliën. Alle vier zijn geschreven door ooggetuigen of mensen die ooggetuigen kende. De vier evangeliën beschrijven allemaal Jezus Zijn identiteit, leven, dood en opstanding maar ze doen dat niet op dezelfde manier. De auteurs hebben onder inspiratie van de Heilige Geest bepaalde dingen weggelaten of toegevoegd. Niet om elkaar tegen te spreken maar om elkaar aan te vullen.

(Schijnbare) Tegenstrijdigheden in de evangeliën

Er zijn erg veel verschillen in de evangeliën die door sommigen als een tegenstrijdigheid wordt gezien. Omdat het te lang duurt om ze allemaal te verklaren (voor zover dat kan) zullen we een paar van de meest bekende toelichten.

Situatie rondom de opstanding

Mattheüs: Maria Magdalena en Maria gaan naar het graf. Nadat een engel de vrouwen verteld dat Jezus is opgestaan gaan de vrouwen terug naar de discipelen om het hen te vertellen. Onderweg verschijnt Jezus aan hen. Daarna gaan de discipelen naar de berg waar Jezus naar de hemel opvaart

Markus: Maria Magdalena, Maria, Salome en de moeder van Jakobus gaan naar het graf. Ze zien een leeg graf, gaan naar binnen en ontmoeten een engel die hen verteld dat Jezus is opgestaan. De engel beveelt hen om het aan de discipelen te vertellen. Jezus verschijnt nog drie keer aan de mensen en vaart daarna op naar de hemel.

Lukas: Maria Magdalena, Johanna en Maria, de moeder van Jakobus en 'anderen' gingen naar het graf. De vrouwen treffen een leeg graf aan, en horen van twee engelen dat Jezus is opgestaan. Ze gaan terug naar de discipelen om het te vertellen, en Petrus rent naar het graf maar treft Jezus niet aan. Daarna verschijnt Jezus aan twee discipelen die onderweg zijn naar Emmaüs. Daarna verschijnt Jezus aan zijn discipelen in hun huis. Hij eet een maaltijd met hen en uiteindelijk vaart Hij op naar de hemel.

Johannes: Maria Magdalena gaat naar het graf. Nadat ze een leeg graf heeft gezien gaat ze terug naar de discipelen om hen te vertellen dat Jezus' lichaam is gestolen. Daarna gaan Petrus en Johannes naar het graf en zien het lege graf. Jezus verschijnt aan Maria terwijl ze huilt en zij vertelt dit aan de andere discipelen. Daarna verschijnt Jezus 2 keer in het huis van de discipelen. Ook verschijnt Jezus aan de discipelen een tijd later aan de zee van Tiberias en eet met hen. Nadat Jezus een belangrijk gesprek heeft gevoerd met Petrus eindigt het Johannes evangelie

Veel mensen hebben deze zaken als tegenstrijdig bestempeld maar dat is niet terecht. Het feit dat er verschillende dingen worden beschreven betekent niet dat ze elkaar tegenspreken, het maakt het verhaal alleen maar betrouwbaarder. Er is een historische gebeurtenis en de vier evangeliën belichten die van verschillende kanten. In Lukas vertellen twee engelen aan de vrouwen dat Jezus is opgestaan, en in Johannes lezen we eerst niks over engelen. Dit hoeft dan niet gelijk te betekenen dat Johannes Lukas tegenspreekt, in het ene evangelie zijn er bepaalde zaken weggelaten die wel in de andere evangeliën voorkomen. Het Johannes evangelie eindigt dan ook met de zin "*En er zijn nog veel andere dingen die Jezus gedaan heeft. Als die ieder afzonderlijk beschreven zouden worden, dan zou, denk ik, de wereld zelf de geschreven boeken niet kunnen bevatten. Amen.(21:25)*"

Dood van Judas

De meeste mensen kennen de discipel Judas wel. Hij is degene die voor 30 zilverstukken Jezus verraadde omdat men Hem gevangen wilde nemen. We lezen in het Nieuwe Testament twee verslagen over Judas zijn dood.

Mattheüs (27:1-5) schrijft dat nadat Judas spijt kreeg van zijn verraad hij zichzelf heeft opgehangen.

In Handelingen (1:18) lezen we echter *“Deze nu heeft met het loon van de ongerechtigheid een stuk grond verkregen, en nadat hij voorover gevallen was, barstte hij in het midden open en kwamen al zijn ingewanden naar buiten.”*

Op het eerste gezicht lijkt dit een tegenstrijdigheid. Maar is het echt onmogelijk dat ze beide waar zijn? Nee, niet als we de tijd nemen en nadenken hoe we tot een andere conclusie zouden kunnen komen. De meest gangbare uitleg is dat Judas zichzelf ophing. Uiteindelijk viel hij daarna voorover en kwamen zijn ingewanden naar buiten.

Verschillende geslachtsregisters van Jezus¹

Zowel in Mattheüs als in Lukas staan er geslachtsregisters van Jezus, om aan te tonen dat Hij de langverwachte koning is uit het nageslacht van David. Het opmerkelijke is dat ze niet overeenkomen in aantal en in personen. Mattheüs benoemt 26 voorvaders van Jezus tot koning David maar benoemt Lukas er 42. Dit is niet zo problematisch. Allereerst is het mogelijk dat één generatie veel sneller groeit dan de ander. Verder hoeft ‘zoon van’ voor de joden niet automatisch te betekenen dat er één generatie tussen zit. De term kan ook gebruikt worden voor kleinzoon of nakomeling. Het verschil in namen lijkt op het eerste gezicht echter wel problematisch. Het ene geslachtsregister gaat van Jozef tot Davids zoon Salomo, maar de ander gaat van Jozef tot Davids zoon Nathan. Hoe kan één man nou verschillende voorvaders hebben? Hiervoor zijn verschillende uitleggingen.

1. Het ene geslachtsregister gaat via Jozefs biologische vader. De ander gaat via de eerste man van Jozefs moeder, zijn officiële vader. Volgens de joodse wet moest iemand namelijk met de vrouw van zijn broer trouwen als hij stierf zonder kinderen achter te laten. Als daardoor een kind kwam was de overledene op papier nog steeds vader, ook al is het kind verwekt door zijn broer.
2. Het geslachtsregister is eigenlijk het geslachtsregister van Maria. Maria's vader stierf zonder zonen achter te laten, maar doordat Jozef trouwde met Maria werd hij de erfgenaam/zoon van Maria's vader.

De bijbel gaat hier verder niet op in. We kunnen dus niet met volle zekerheid zeggen hoe het zit, maar we kunnen dus ook niet zeggen dat er een tegenstrijdigheid is want de twee zijn niet onverenigbaar.

¹ Mattheüs 1:1-16, Lukas 3:23-38

Conclusie

We hebben zojuist verschillende schijnbare tegenstrijdigheden uit de evangeliën behandeld.

Er zijn er nog veel meer maar hierdoor is duidelijk geworden dat het belangrijk is om langer na te denken voordat je de Bijbel beschuldigt van tegenstrijdigheid. Wanneer twee gebeurtenissen op een verschillende manier worden beschreven is er niet gelijk sprake van een tegenstrijdigheid. Vrijwel alle schijnbare tegenstrijdigheden zijn al beantwoord of zijn zelf te beantwoorden².

² <https://www.difa3iat.com/7363.html#gsc.tab=0>